

Οι αναφορές των Βυζαντινών συγγραφέων στους Σλάβους (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτουσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=165023>]

Όσα όμως λέει ο πατριάρχης Νικόλαος, αναιρούνται εντελώς εξετάζοντάς τα ένα προς ένα. Αν βασιστούμε στα λόγια του, τότε η Πελοπόννησος δεν κατακτήθηκε από Σλάβους αλλά από Αβάρους. Όμως καμιά φυλή Αβάρων δεν έφτασε ποτέ μέχρι την Πελοπόννησο, σε αντίθετη περίπτωση, θα ήσαν ποικίλες οι πηγές τής εποχής που θα ανέφεραν κάτι τέτοιο και μάλιστα εκτενώς. Εάν ακόμη θέσουμε ως έτος εισβολής το 589 που δέχεται και ο Φαλλμεράυερ, ή έστω το μεσοδιάστημα από το 584- 593 που αναφέρει ο πατριάρχης Νικόλαος, τότε και πάλι βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το γεγονός πως τόσο οι Άβαροι όσο και οι Σλάβοι, την εποχή εκείνη δεν προχώρησαν πέρα από τη Θράκη, νικήθηκαν άλλωστε από τους Βυζαντινούς και απωθήθηκαν πέρα από το Δούναβη, όπως αναφέρει και ο λεπτομερέστατος Edward Gibbon (Έντουαρντ Γκίμπον). Ολόκληρη η Πελοπόννησος δεν αποκόπηκε ποτέ από το Βυζαντινό Κράτος, ανήκε πάντοτε το μεγαλύτερο τουλάχιστον μέρος της στην Αυτοκρατορία, και καμμία πηγή δεν αναφέρει το αντίθετο, που αν συνέβη κάποτε, θα αποτελούσε κυριότατη αναφορά σε όλους ανεξαιρέτως τους ιστοριογράφους. Ωστόσο, και η εξαφάνιση των Σλάβων μετά την εξ ολοκλήρου επαναφορά της Πελοποννήσου στην Αυτοκρατορία, είναι λανθασμένη. Διότι πολλές φορές αργότερα υπήρξε αποστασία από εναπομείναντες Σλάβους, αναγκάζοντας τους αυτοκράτορες να στείλουν στρατεύματα προς συμμόρφωσιν.

Φωτο: Σπύρος Δρόσος

Ας μη λησμονούμε πως οι Βυζαντινοί συγγραφείς πάντοτε διέκριναν τους Αβάρους από τους Σλάβους, ενώ ο Πορφυρογέννητος βεβαιώνει κατηγορηματικά, πως οι εχθροί που νικήθηκαν στην Πάτρα ήσαν Σλάβοι κι όχι Άβαροι. Οι Άβαροι δεν ήταν σλαβικό φύλο, έφτασαν στην Ευρώπη από τις ταταρικές ερήμους, υποδουλώνοντας μερικά σλαβικά φύλα, όπως ήσαν επί παραδείγματι οι Άντες και δημιουργώντας μία αχανή αυτοκρατορία. Ο Φαλλμεράυερ εσφαλμένα τους τοποθετεί επικεφαλής της κατάκτησης, ως αρχηγούς των Σλάβων, υποκύπτει όμως και σ' ένα ακόμη λάθος. Δίνει στο τοπωνύμιο Αβαρίνο την ετυμολογική εξήγηση που το θέλει να προκύπτει από το όνομα των Αβάρων. Φαινομενικά θα μπορούσε να παραπλανήσει, όμως γνωρίζοντας πως η φυλή η οποία πήρε από τους Βυζαντινούς την ονομασία Άβαροι, -κατά την αρχαιοελληνική συνήθεια να εξελληνίζονται τα βαρβαρικά ονόματα-, ονομαζόταν Ομπρί (Obri). Τουτέστιν δεν ονόμασαν οι Ομπρί την πόλη τους Αβαρίνο, αλλά οι Βυζαντινοί ονόμασαν την πόλη έτσι. Στ' αλήθεια όμως, οι Βυζαντινοί συγγραφείς δε μεταχειρίζονται αυτό το όνομα. Παρά στα Χρονικά του Μωρέως, γίνεται λόγος για ονομασία της πόλεως Αβαρίνο από τους Φράγκους. Η ονομασία, τέλος, Άβαρα ή Αβαρίνο, απαντάται σε διάφορα μέρη τής Αυτοκρατορίας, όπου ουδέποτε εμφανίστηκαν οι Άβαροι. Προσωπικά, όσον αφορά τη λέξη Αβαρίνο, βρίσκω όντως μία δυτικότροπη χροιά, ιδίως στην κατάληξή της, χωρίς ωστόσο να είμαι γλωσσολόγος.

Στο γεγονός ότι οι Άβαροι και οι Σλάβοι κατατροπώθηκαν από τα βυζαντινά

στρατεύματα πολύ μακριά από την Πελοπόννησο, συμβάλλουν οι γραπτές διηγήσεις δύο σπουδαίων συγγραφέων, οι οποίοι βρέθηκαν πολύ κοντά στα γεγονότα. Ο Θεοφύλακτος Σιμοκάττης, έγραψε στις αρχές του 7ου αι. οκτώ βιβλία όπου εξιστορεί λεπτομερώς όλες τις πολεμικές επιχειρήσεις από το 582 έως το 602, δηλαδή κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Μαυρικού. Ο Θεοφάνης, ο οποίος έζησε στο δεύτερο μισό του 8ου και αρχές του 9ου αι., έγραψε στην Χρονογραφία του, συνοπτικά αλλά με σαφή χρονική αλληλουχία, όλα τα σημαντικά γεγονότα από τα χρόνια του Διοκλητιανού έως του Μιχαήλ, ήτοι την ιστορία 528 χρόνων. Και οι δύο αυτοί συγγραφείς, αναφέρουν πως Άβαροι και Σλάβοι έφτασαν μέχρι την Θράκη και στη συνέχεια εκδιώχθηκαν. Τα ερωτήματα που προκύπτουν εάν συμμεριστούμε την άποψη του πατριάρχη και του Φαλλμεράυερ, είναι τα εξής: Γιατί στα 591, οι Άβαροι επιτίθενται στο Βυζάντιο από το Βελιγράδι και δε δημιουργούν ένα μέτωπο από την Πελοπόννησο που είχε υποτίθεται ήδη κατακτηθεί; Γιατί αναγκάζονται να κατακτήσουν ξανά τα περάσματα του Αίμου, που θα έπρεπε να είναι ανοικτά για αυτούς εφ' όσον είχαν ήδη κατακτηθεί; Γιατί ο χαγάνος των Αβάρων οπισθοχωρεί μπροστά στον βυζαντινό στρατό, τον οποίο ο Φαλλμεράυερ θεωρεί άχρηστο; Γιατί το 591 οι Άβαροι δεν προχωρούν πέρα από την Θράκη; Γιατί ο αυτοκράτωρ Μαυρίκιος σε επιστολή του προς τον στρατηγό Πρίσκο, φανερώνει ότι το 591 οι Άβαροι κατείχαν μόνο τη Θράκη;

(συνεχίζεται)